

СЪД НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ
TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
COUR DE JUSTICE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT BHREITHIÚNAIS NA gCÓMHPHOBAL EORPACH
CORTE DI GIUSTIZIA DELLE COMUNITÀ EUROPEE
EIROPAS KOPIENU TIESA

LUXEMBOURG

EUROPOS BENDRIJŲ TEISINGUMO TEISMAS
AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-GUSTIZZJA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DAS COMUNIDADES EUROPEIAS
CURTEA DE JUSTIȚIE A COMUNITĂȚILOR EUROPENE
SÚDNY DVOR EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV
SODIŠČE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOL

Prese un informācija

PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 88/07

2007. gada 11. decembrī

Tiesas spriedums lietā C-438/05

*The International Transport Workers' Federation un The Finnish Seamen's Union / Viking Line
ABP un Oü Viking Line Eesti*

KOLEKTĪVĀ RĪCĪBA, KURAS MĒRĶIS IR PANĀKT, KA ĀRVALSTS UZŅĒMUMS NOSLĒDZ AR ARODBIEDRĪBU DARBA KOPLĪGUMU, KAS VAR ATTURĒT ŠO UZŅĒMUMU NO TĀ BRĪVĪBAS VEIKT UZŅĒMĒJDARBĪBU IZMANTOŠANAS, IEROBEŽO ŠO BRĪVĪBU

*Šie ierobežojumi var tikt attaisnoti ar darba ņēmēju aizsardzību, ja vien ir pierādīts, ka tie ir
piemēroti, lai nodrošinātu attiecīgā leģitīmā mērķa sasniegšanu, un nepārsniedz to, kas
nepieciešams šī mērķa sasniegšanai*

International Transport Workers' Federation (ITF) ir starptautiska federācija, kura apvieno 600 transporta darbinieku arodbiedrības 140 valstīs un kuras atrašanās vieta ir Londonā. Viens no tās politikas pamatvirzieniem ir cīņa pret izdevīguma karogiem. Šajā sakarā, lai uzlabotu kuģu apkalpes darba apstākļus, tikai arodbiedrībām valstī, kurā atrodas faktiskas īpašumtiesības uz šo kuģi, ir tiesības noslēgt koplīgumus, neatkarīgi no tā, ar kuras valsts karogu ir reģistrēts šis kuģis.

Viking Line, Somijas prāmju satiksmes sabiedrībai, pieder “Rosella”, prāmis, kas kuģo ar Somijas karogu un nodrošina satiksmi starp Tallinu un Helsinkiem. Tā apkalpes locekļi ir *Finnish Seamen's Union (FSU)*, *ITF* dalībnieces, biedri.

2003. gada oktobrī *Viking Line* paziņoja *FSU* par saviem plāniem nomainīt “Rosella”, kuras ekspluatācija radīja zaudējumus, karoga valsti, reģistrējot šo kuģi Igaunijā, kur atradās tās meitas sabiedrība, lai varētu nodarbināt Igaunijas apkalpi, kurai būtu maksājama alga, kas ir zemāka par Somijā piemērojamo, nolūkā gūt iespēju konkurēt ar citiem prāmjiem šajā pašā jūras satiksmes līnijā. 2003. gada novembrī *ITF*, saņēmusi lūgumu no *FSU*, izsūtīja apkārtrakstu visiem tās dalībniekiem, pieprasot tiem atturēties no sarunu sākšanas ar *Viking Line* un pretējā gadījumā draudot ar sankcijām. Tā rezultātā Igaunijas arodbiedrībām tika liegts sākt sarunas ar *Viking Line*.

Vienlaicīgi *FSU* izvirzīja priekšnosacījumus apkalpes komplektēšanas līguma atjaunošanai un paziņoja par savu nodomu uzsākt streiku, pieprasot, pirmkārt, palielināt “Rosella” apkalpes locekļu skaitu un, otrkārt, noslēgt koplīgumu, kurā būtu paredzēts, ka karoga valsts nomaiņas gadījumā *Viking Line* arī turpmāk ievēros Somijas darba tiesību aktus un neatlaidīs apkalpi.

2004. gada augustā, pēc Igaunijas pievienošanās Eiropas Savienībai, *Viking Line*, vēloties reģistrēt zaudējumus radošo kuģi ar Igaunijas karogu, vērsās tiesās Apvienotajā Karalistē, kur *ITF* ir atrašanās vieta. *Viking Line* lūdza izdot rīkojumu *ITF* atsaukt apkārtrakstu un likt *FSU* nepārkāpt tās tiesības veikt uzņēmējdarbību saistībā ar “Rosella” karoga valsts nomaiņu.

Court of Appeal, kas izskata *FSU* un *ITF* iesniegto apelācijas sūdzību, uzdeva Eiropas Kopienų Tiesai dažus prejudiciālos jautājumus par Līguma noteikumu, kas attiecas uz brīvību veikt uzņēmējdarbību, piemērošanu šai lietai un par to, vai *FSU* un *ITF* rīcība ir neattaisnojams brīvas aprites ierobežojums.

Vispirms Tiesa norāda, ka Līguma noteikumi par brīvību veikt uzņēmējdarbību ir piemērojami kolektīvai rīcībai, ko veic kāda arodbiedrība vai arodbiedrību grupa un kas ir vērstā pret kādu uzņēmumu nolūkā panākt, ka tas noslēdz koplīgumu, kura saturs to var atturēt no šīs brīvības izmantošanas.

Tiesa atzīst, ka saistībā ar vienošanos, kuras uzdevums ir kolektīvā veidā regulēt algotu darbu, **noteikumi par brīvību veikt uzņēmējdarbību privātam uzņēmumam piešķir tiesības, uz kurām var atsaukties, vērsties pret arodbiedrību vai arodbiedrību apvienību, kas īsteno autonomās pilnvaras, kuras tām ir atbilstoši arodbiedrību brīvībai, vest sarunas ar darba devējiem vai profesionālām organizācijām par darbinieku darba apstākļiem un darba samaksu.**

Turpinājumā Tiesa atgādina, ka kuģa reģistrācijai kuģu reģistrā izvirzītie nosacījumi nedrīkst ierobežot brīvību veikt uzņēmējdarbību. Taču, pirmkārt, tāda kolektīvā rīcība kā *FSU* paredzētā padara mazāk pievilcīgu vai pat bezjēdzīgu *Viking Line* brīvības veikt uzņēmējdarbību izmantošanu tiktāl, ciktāl tā liedz *Viking Line* un tās Igaunijas meitas sabiedrībai uzņemošajā dalībvalstī gūt labumu no tādas pašas attieksmes, ko bauda citi uzņēmēji, kuri veic uzņēmējdarbību šajā valstī. Otrkārt, kolektīvā rīcība, ko veic, īstenojot *ITF* cīņas pret izdevīguma karogiem politiku, kuras pamatmērķis ir traucēt kuģu īpašniekiem reģistrēt savus kuģus valstī, kas nav tā valsts, kuras valstspiederīgie ir šo kuģu faktiskie īpašnieki, ir jāuzskata vismaz par tādu, kas var ierobežot *Viking Line* brīvības veikt uzņēmējdarbību izmantošanu.

Līdz ar to šāda rīcība ir ierobežojums brīvībai veikt uzņēmējdarbību.

Šie ierobežojumi var tikt pieļauti tikai tad, ja tiem ir leģitīms mērķis, piemēram, darba ņēmēju aizsardzība. Iesniedzējtiesas kompetencē ir pārbaudīt, vai mērķi, ko *FSU* un *ITF* tiecas sasniegt ar to veikto kolektīvo rīcību, attiecas uz darba ņēmēju aizsardzību.

Šajā sakarā attiecībā uz *FSU* veikto kolektīvo rīcību Tiesa norāda, ka, lai gan šo rīcību, kuras mērķis ir aizsargāt šīs arodbiedrības biedru, kurus var skart “Rosella” karoga nomaiņa, darba vietas un darba apstākļus, sākotnēji šķietami varētu pamatot uzskatīt par tādu, kas attiecas uz darba ņēmēju aizsardzības mērķi, šo atzinumu tomēr nevar apstiprināt gadījumā, ja tiktu konstatēts, ka attiecīgajām darba vietām un darba apstākļiem nebūtu nodarīts kaitējums un tie nebūtu būtiski apdraudēti.

Ja izrādītos, ka attiecīgajām darba vietām vai darba apstākļiem patiešām bija nodarīts kaitējums vai tie bija apdraudēti, vēl būtu jāpārbauda, vai šīs arodbiedrības veiktā kolektīvā rīcība ir

piemērota, lai nodrošinātu attiecīgā mērķa sasniegšanu, un nepārsniedz to, kas nepieciešams šī mērķa sasniegšanai.

Šajā sakarā Tiesa atgādina, ka kolektīvā rīcība tāpat kā kolektīvās sarunas un koplīgumi konkrētajos lietās apstākļos var būt viens no arodbiedrību galvenajiem līdzekļiem, lai aizsargātu savu biedru intereses. Saistībā ar jautājumu, vai pamata lietā izskatāmā kolektīvā rīcība nepārsniedz to, kas ir nepieciešams attiecīgā mērķa sasniegšanai, iesniedzējtiesai cita starpā ir jāpārbauda, pirmkārt, vai atbilstoši valsts tiesību aktiem un līgumtiesībām, kas piemērojamas šai rīcībai, FSU nebija citu, uzņēmējdarbības veikšanas brīvību mazāk ierobežojošu līdzekļu, lai veiksmīgi noslēgtu kolektīvās sarunas ar *Viking Line*, un, otrkārt, vai šī arodbiedrība bija izmantojusi šos līdzekļus pirms šādas rīcības uzsākšanas.

Attiecībā uz kolektīvo rīcību, kuras mērķis ir nodrošināt attiecīgās ITF politikas īstenošanu, Tiesa uzsver, ka tiktāl, ciktāl šīs politikas dēļ kuģu īpašniekiem tiek traucēts reģistrēt savus kuģus valstī, kas nav tā valsts, kuras valstspiederīgie ir šo kuģu faktiskie īpašnieki, brīvības veikt uzņēmējdarbību ierobežojums, kas izriet no šādas rīcības, nav objektīvi attaisnojams. Tomēr jākonstatē, ka šīs politikas mērķis vienlīdz ir arī jūrnieku darba apstākļu aizsardzība un uzlabošana.

Tomēr Tiesa konstatē, ka, īstenojot savu cīņas pret izdevīguma karogiem politiku, ITF, ja to prasa viens no tās biedriem, ir pienākums uzsākt solidaritātes akciju pret tāda kuģa faktisko īpašnieku, kas reģistrēts citā valstī nekā tā, kuras valstspiederīgais ir šis kuģa īpašnieks, neatkarīgi no tā, vai tā tiesību brīvi veikt uzņēmējdarbību izmantošana var izraisīt sekas, kas kaitētu tā darbinieku nodarbinātībai vai darba apstākļiem. Politika, saskaņā ar kuru tiesības vest kolektīvās sarunas ir tikai tās valsts arodbiedrībām, kuras valstspiederīgais ir kuģa faktiskais īpašnieks, tiek piemērota arī tad, ja šis kuģis ir reģistrēts valstī, kas nodrošina darba ņēmējiem augstāka līmeņa sociālo aizsardzību nekā tā, kas tiem ir pirmajā minētajā valstī.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

Pieejams visās valodās.

Pilns sprieduma teksts atrodams Tiesas Interneta mājas lapā

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=LV&Submit=rechercher&numaff=C-438/05>

Parasti tas pieejams pēc plkst. 12.00 (CET) pasludināšanas dienā.

Ja vēlaties iegūt plašāku informāciju, sazinieties ar Gitte Stadler kundzi,

tālr.: (00352) 4303 3127, fakss: (00352) 4303 3656

*Sprieduma pasludināšanas attēli pieejami "Europe by Satellite" (EBS),
ko sagatavo Eiropas Komisija, Preses un komunikāciju ģenerāldirektorāts,
L-2920 Luksemburga, tālr.: (00352) 4301 35177, fakss: (00352) 4301 35249
vai B-1049 Brisele, tālr.: (0032) 2 2964106, fakss: (0032) 2 2965956*